

נבטים

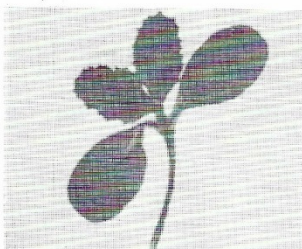
צילומים: ראובן מילון

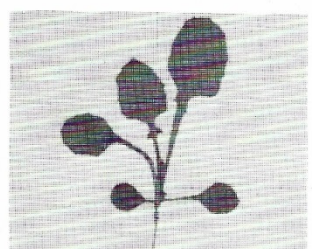
גזר מצוי
משפחת הסוככים

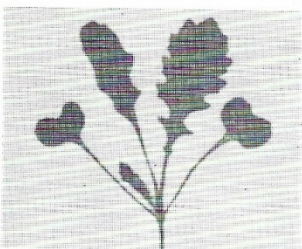
ציפורני-חתול מצויות
משפחת המורכבים

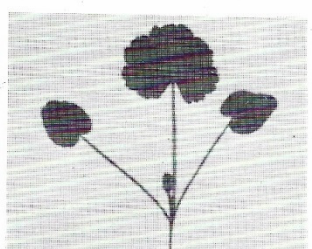
גדילן מצוי
משפחת המורכבים

מרור הגינה
משפחת המורכבים

כרוב החורף
משפחת המצליבים

חלמית מצויה
משפחת החלמיתיים

מתוך: לוחות זיהוי, חוברת עזר ל"פעילויות השדה
בהוראת הטכני. ג'. ת"ל

כאן כאן

פעולה להכרת תופעה עונתית בולטת ומעניינת בסביבה הקרובה.

תיאור הפעולה:

תשומת לב הכיתה או הקבוצה, במקובץ, תופנה לתופעת נבטים בשטח. הכיתה או הקבוצה בחוליות, 2-5 חניכים בחוליה, תתבקש לאסוף נבטים ולהבחין באחדים מהם בפסיגים. לאחר הסבר תפעל כל חוליה, ובפרק זמן קצוב תגדיר נבטים רבים ככל שתצליח. לבסוף מסכמים.

ציוד: מגדיר נבטים, אחד לכל חוליה (המגדירים מצורפים בזה ואפשר לצלמם).

מקום: כל שדה.

זמן: שעות אור בעונת הגשמים הראשונים.

מהלך הפעולה:

א. פתיחה: המחנך מבקש מכל חניך לאסוף בשדה שהם נמצאים בו 2-3 צמחים נמוכים וצעירים – נבטים.

ב. החניכים אוספים.

ג. המנחה מפנה תשומת לב לזוג העלים הראשון השונה מהבאים אחריו. זוג כזה נמצא בחלק ניכר מהנבטים, לא בכולם. המנחה מסביר כי אלו "פסיגים", ומבהיר את תפקידם בנביטה.

ד. המנחה מבקש לדעת מי הם הנבטים שנאספו וכן נבטים אחרים בשטח.

החניכים מנסים כוחם. אפשר לסייע להם ברמזים על=מנת שינברו ויגלו את הזרע שהנבט יצא ממנו, לחפש נבטים שעליהם הנוספים דומים כבר לעלי צמח בוגר, או להתבונן ולחפש בסביבת הנבט (במקרים אחדים ימצאו נבטים בצידם של "הוריהם").

בדרכים הללו יצליחו החניכים לזהות רק חלק מהנבטים. סביר שיחפצו לזהות ולהכיר נבטים נוספים. המנחה יחלק את דפי הגדרת נבטים. החניכים בחוליות יתבקשו להגדיר במשך 10-20 דקות נבטים רבים ככל האפשר, להדביקם על נייר לבן ולרשום בעיפרון (כדי שאפשר יהיה למחוק ולתקן) את שמם.

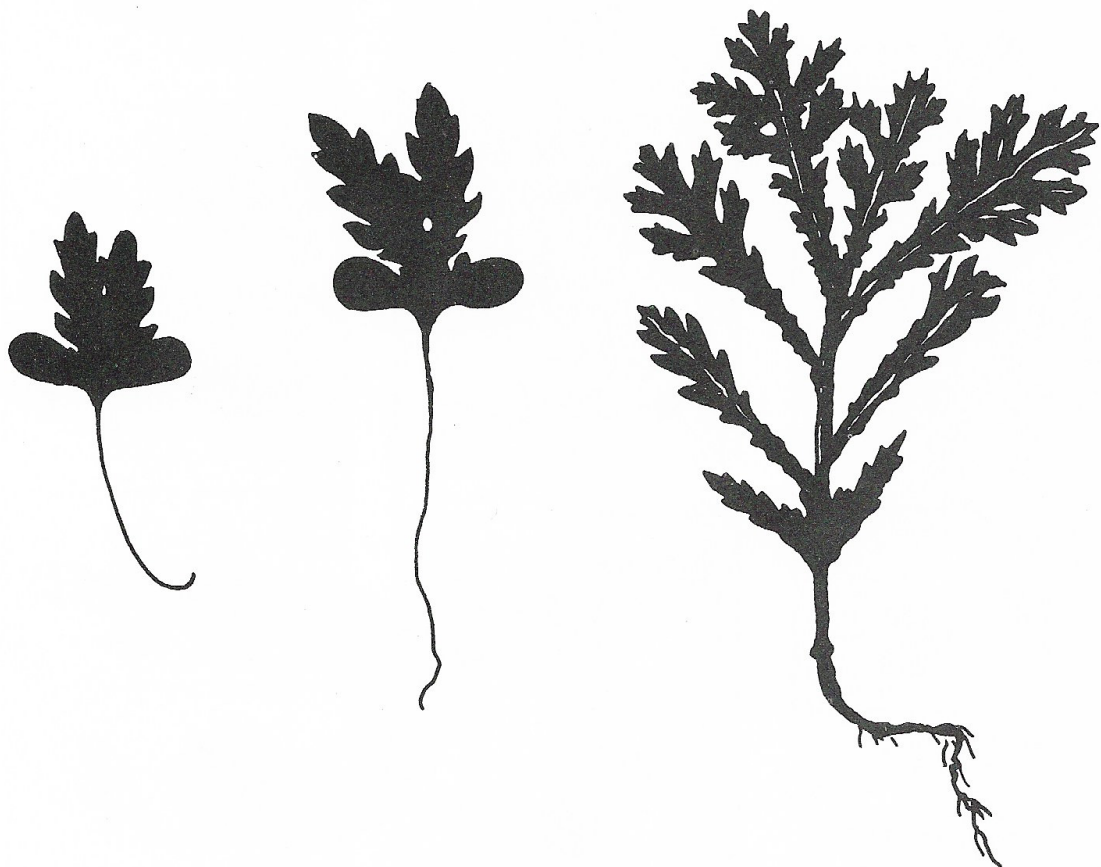
פעולות המשך:

צפיה בנבט מהצצה עד לבגרות.
סימון ריבוע 1X1 מטר וספירה
קבועה, אחת לשבוע, של מספר
הנבטים והצמחים שבו.
פעולה נוספת: שק זרעים (כאן-כאן
ב').
נבטים (פעולות שדה בהוראת
הטבע).

ה. החניכים לבצעו.

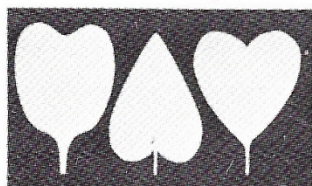
ו. החוליות ישו את הגדרותיהן,
ולאמתו אותן לפי חוליות
חבריהם.

ז. שיחה הקשורה בנושא כמו יתרון
וחסרון של הפצעת זרעים בסמוך
או במרחק רב מצמח האם, או
ליצור זרעים קטנים ורבים
לעומת גדולים ומעטים.

חרצית עטורה משפ. המרכבים (בית משפ. הצינוריים)

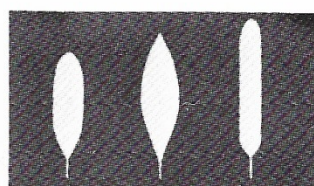
צורת הפטיגים

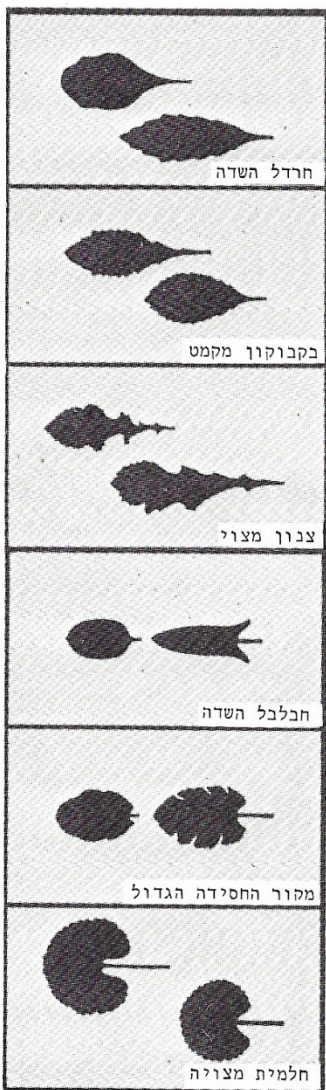
צורת הפטיגים

צורת הפטיגים

צורת עלי הנבט האמיתיים

חרדל השדה

בקבוקון מקמט

צנון מצוי

חבלכל השדה

מקור החסידה הגדול

חלמית מצויה

צורת עלי הנבט האמיתיים

רגלת הגנה

גדילן מצוי

ברקן סורי

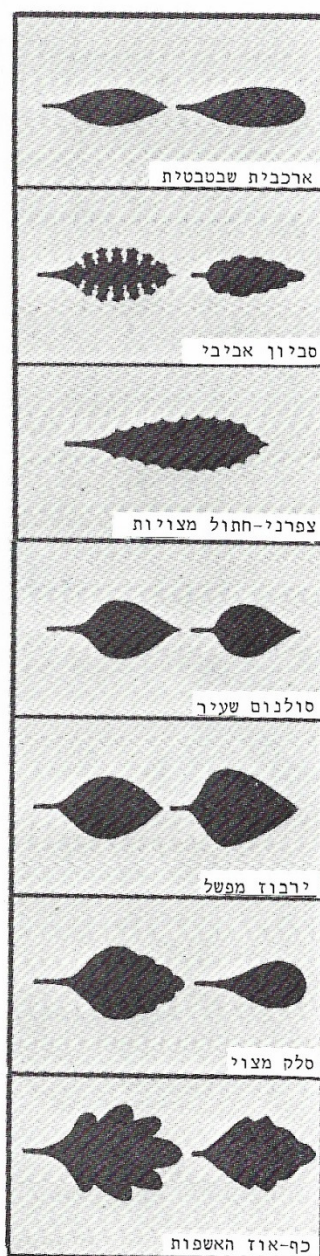
חרצית עטורה

קיצת מסלסת

מרור הגנה

נורית מגבששת

צורת עלי הנבט האמיתיים

ארכית שבטבטית

סביון אכילי

צפרני-חתול מצויות

סולנום שעיר

ירבוז מפשל

סלק מצוי

כף-אוז האשפות

מתוך:

מגדיר לנבטי

עשבים רעים/ת"ל.

מערכת: אורליה בן ישראל,
ליאורה בן יהודה
איורים: ענבל שגב
הפקה: זהבה יהודאי
הבאה לדפוס: שלמה מלמד

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
היחידה לידיעת הארץ
ולימודי שדה

ה-7